

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی، برنامه و سر فصل دروس

دوره‌ی دکتری زبان و ادبیات فارسی

باگرایش:

ادبیات عرفانی

گروه آموزشی زبان و ادبیات

کمیته برنامه ریزی زبان و ادبیات فارسی

مصوب هفتصد و نود و نهمین جلسه شورای برنامه ریزی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مورخ ۱۳۹۰/۹/۵

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره دکتری زبان و ادبیات فارسی با گرایش ادبیات عرفانی

گروه: زبان و ادبیات
رشته: زبان و ادبیات فارسی
دوره: دکتری تخصصی
کمیته تخصصی: زبان و ادبیات فارسی
گرایش: ادبیات عرفانی
کد رشته:

شورای برنامه ریزی آموزش عالی در جلسه هفتمین مورخ ۱۳۹۰/۹/۵ خود برنامه آموزشی دوره دکترای رشته زبان و ادبیات فارسی با گرایش (ادبیات عرفانی) را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) مصوب نمود.
ماده ۱) برنامه آموزشی زبان و ادبیات فارسی در گرایش (ادبیات عرفانی) را از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تاسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای برنامه ریزی آموزش عالی می باشند.

ج: موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۹۰/۹/۵ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است و دانشگاهها و موسسات آموزش عالی مشمول ماده ۱ می توانند این دوره را دایر و اجرا نمایند.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره دکترای رشته زبان و ادبیات فارسی در گرایش (ادبیات عرفانی) در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره هفتصد و نود مین جلسه شورای برنامه ریزی مورخ ۱۳۹۰/۹/۵
درخصوص برنامه آموزشی

۱) برنامه آموزشی دوره دکترای رشته زبان و ادبیات فارسی درگرایش ادبیات
عرفانی که از طرف گروه زبان و ادبیات پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به
تصوب رسید.
۲) این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجرا است و پس از آن
نیازمند بازنگری است.

رای صادره هفتصد و نود مین جلسه شورای برنامه ریزی مورخ ۱۳۹۰/۹/۵
درخصوص برنامه آموزشی دوره دکترای رشته زبان و ادبیات فارسی درگرایش ادبیات
عرفانی مورخ ۱۳۹۰/۹/۵ صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

حسین نادری منشی
نایب رئیس شورای برنامه ریزی آموزش عالی

سعید قدیمی
دبیر شورای برنامه ریزی آموزش عالی

مشخصات کلی دوره دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی در گرایش ادبیات عرفانی

مقدمه:

دوره دکتری در دانشگاهها برای دستیابی به دو هدف مهم راه اندازی شده است: یکی تربیت نیروی متخصص، دیگری انجام پژوهشی اصیل با دستاوردهای تازه در قالب پایان نامه. ضروری است عوامل مختلفی در یک مجموعه منسجم گرد هم آید تا امکانات و شرایط لازم را برای تحقق این اهداف فراهم سازد. یکی از عوامل بسیار مهم و تاثیر گذار در تحقق این اهداف، برنامه درسی است. برنامه درسی، مسیر و هدف فعالیتهای آموزشی و پژوهشی دورههای تحصیلی را تعیین می‌کند و نقش حساسی در ارتقاء کیفیت این دورهها بر عهده دارد. برای آن که یک برنامه درسی بتواند این نقش مهم را ایفا کند ضروری است بر اساس اصول و شاخصهای برنامه ریزی درسی تدوین شود. روزآمدی، پاسخگویی به نیازهای جامعه، فراهم کردن زمینه بروز و ظهور خلاقیتها، متناسب بودن اجزای برنامه، هماهنگی با سندها و برنامه های راهبردی و توجه به ماهیت واقعی آن رشته از جمله شاخصهایی است که در تدوین برنامه های درسی باید به آنها توجه شود. برنامه های درسی دوره دکتری علاوه بر انطباق با اصول و شاخصهای برنامه ریزی درسی باید به گونه ای تدوین شود که زمینه دست یافتن دانشجویان را به تخصص در یکی از زمینه‌های علمی فراهم سازد.

برنامه‌ای که تاکنون در دوره دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی اجرا می‌شده است جنبه عمومی دارد و نمی‌تواند نیازهای امروز را در این رشته تحصیلی پاسخ دهد. بدین جهت ضروری است دوره های دکتری تخصصی زبان و ادبیات فارسی راه اندازی شود، با توجه به اهمیت این رشته بتوان به اهداف علمی و تحقیقی دست یافت.

برنامه درسی دوره دکتری ادبیات عرفانی یکی از برنامه‌هایی است که در جهت تحقق این هدف تدوین شده است.

۱- تعریف و هدف دوره:

دوره دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی در گرایش ادبیات عرفانی از دوره‌های تخصصی دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی است که در آن ابعاد مختلف آثار ادب عرفانی بررسی، نقد و تحلیل می‌شود.

۲- ضرورت و اهمیت:

- از سده پنجم هجری که زبان فارسی برای تألیف متون عرفانی به کار گرفته شد پیوند استواری میان ادب فارسی و عرفان اسلامی پدید آمد که از یک سو موجب غنای زبان فارسی در لفظ و معنا شد و از دیگر سو قلمرو مفاهیم و موضوعات عرفان اسلامی را گسترش داد و در شیوه بیان و تألیف مفاهیم و مواجید عرفانی نقطه عطفی پدید آورد. بخش معظمی از آثار برجسته ادب فارسی عرفانی است و ضرورت دارد به صورت تخصصی و هدفمند در ابعاد مختلف این آثار مطالعه و تحقیق شود. ایجاد دوره دکتری ادبیات عرفانی این امکان را فراهم می سازد که متناسب با اهداف دوره دکتری هم نیروهای متخصص در این حوزه پرورش یابند و هم در قالب یک طرح هماهنگ پایان نامه‌ها برای حل مشکلات این قلمرو تحقیقی و ارائه دستاوردهای تازه تدوین شود.

۳- تعداد واحد های درسی:

دوره دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی با گرایش ادبیات عرفانی ۳۶ واحد درسی به شرح زیر است:

ردیف	شرح	تعداد واحد
۱	دروس مشترک	۴ واحد
۲	دروس اصلی تخصصی	۱۰ واحد
۳	دروس اختیاری	۴ واحد
۴	رساله‌ی تحصیلی	۱۸ واحد
۵	جمع	۳۶ واحد

۴- شرایط ورود به دوره:

الف- شرایط عمومی:
- داوطلبانی که نقص عضو در شنوایی، گویایی و نوشتن نداشته باشند می توانند در آزمون شرکت نمایند.

- داشتن مدرک کارشناسی ارشد در رشته زبان و ادبیات فارسی.

ب- موضوع امتحانی:

۱- از مقطع کارشناسی:

- کلیات ادبی (تاریخ ادبیات- دستور- عروض و قافیه- نقد و نظریه های ادبی معاصر)

- متون نظم و نثر

- زبان عربی و انگلیسی

۲- از مقطع کارشناسی ارشد:

- متون نظم عرفانی - متون نثر عرفانی - بلاغت (برای گرایش عرفان)

جداول دروس

جداول دروس دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی
در گرایش ادبیات عرفانی

الف - دروس پایه مشترک دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی گرایش ادبیات عرفانی (۴ واحد)

پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	نظری	عملی			
	۳۲	۱۶	-	۲	تحقیق در تحول زبان فارسی	۱
	۳۲	۱۶	-	۲	سیر تحول ادبیات فارسی	۲
	۶۴	۳۲		۴		جمع

ب- دروس پایه اصلی تخصصی - الزامی دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی گرایش ادبیات عرفانی (۱۰ واحد)

پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	نظری	عملی			
	۳۲	۱۶	-	۲	تحقیق در مبانی عرفان اسلامی	۳
	۳۲	۱۶	-	۲	تحقیق در زبان عرفانی	۴
	۳۲	۱۶	-	۲	تحقیق در متون نثر ۱	۵
	۳۲	۱۶	-	۲	تحقیق در متون نظم ۱	۶
	۳۲	۱۶	-	۲	تحقیق در متون نثر ۲	۷
	۱۶۰	۸۰		۱۰		جمع

ج- درسهای اختیاری دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی گرایش ادبیات عرفانی (۴ واحد)

پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	نظری	عملی			
	۳۲	۱۶	-	۲	تحقیق در متون نظم ۲	۸
	۳۲	۱۶	-	۲	تحقیق در تاریخ عرفان اسلامی	۹
	۳۲	۱۶	-	۲	مطالعات تطبیقی در مکاتب عرفان	۱۰
	۳۲	۱۶	-	۲	تحقیق در متون تفسیری عرفانی	۱۱
	۳۲	۱۶	-	۲	تحقیق در متون نظم و نثر عربی	۱۲
	۳۲	۱۶	-	۲	آسیب شناسی تالیفات و تحقیقات عرفانی	۱۳
	۱۹۲	۹۶		۱۲	جمع	

*دانشجوی می تواند با توجه به موضوع پایان نامه و گرایش خود دو درس (چهار واحد) را از جدول بالا انتخاب کند.

د- پایان نامه :

موضوع پایان نامه باید متناسب با گرایش عرفانی موضوعاتی در پیوند با آن باشد.	۱۸	رساله‌ی دکتری	۱۴

*دانشجوی دکتری رشته‌ی زبان و ادبیات فارسی (گرایش عرفانی) با گذراندن سی و شش واحد از جدول های بالا - شامل ۱۸ واحد نظری و ۱۸ واحد پایان نامه - دانش آموخته‌ی این گرایش شناخته می‌شود.

سرفصل دروس

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد ۲: احد	عنوان درس به فارسی: تحقیق در تحول زبان فارسی عنوان درس به انگلیسی:
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی	الزامی			
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری		تعداد ۳۲: ساعت	
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐ سمینار ☐					

تحقیق در تحول زبان فارسی

تعداد واحد: نظری ۲   نوع درس: پایه   کد درس: ۱
پیش‌نیاز: ندارد   مقطع: دکتری

هدف: شناخت مراحل تحول زبان فارسی

رئوس مطالب:

۱. مباحث عمومی
  ۲. تحول در زبان و اقسام آن
  ۳. پیوند زبان و ادبیات
  ۴. تبارشناسی زبان فارسی و تحقیق در مهم‌ترین تغییر و تحولات زبانی از فارسی باستان به فارسی میانه و از آن به فارسی دری
  ۵. دوره‌های زبان فارسی از آغاز تا امروز و تحولات آن
  ۶. واحدهای زبان فارسی (واج، تکواژ، واژه، گروه، جمله)
  ۷. گونه‌های مختلف زبان فارسی (در زمالی و همزمانی)
  ۸. سیر دستوری‌پوشی در زبان فارسی
- یادآوری: دانشجو ملزم است در یکی از مباحث این درس یک تحقیق علمی ارائه کند.

روش ارزیابی

ارزش‌یابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

۱. خالری، پرویز؛ تاریخ زبان فارسی؛ طوس: ۱۳۵۹.
۲. ابوالقاسمی، محسن؛ دستور تاریخی زبان فارسی؛ سمت: ۱۳۷۵.
۳. فرشیدورد، خسرو؛ دستور مفصل آموز؛ سخن: ۱۳۸۲.
۴. وحیدیان کامیار، تقی؛ غلامرضا عمرانی؛ دستور زبان فارسی (۱)؛ سمت: ۱۳۷۹.
۵. باطنی، محمدرضا؛ توصیف ساختمان دستوری زبان فارسی؛ امیرکبیر: ۱۳۴۷.

۴. انوری، حسن؛ حسن احمدی گویی؛ دستور زبان فارسی (۲)؛ فاطمی: ۱۳۷۷.
۷. نجفی، ابوالحسن؛ مبانی زبانشناسی و کاربرد آن در زبان فارسی؛ نیلوفر: ۱۳۸۷.
۸. فرشیادوز، خسرو؛ تحول جمله و جمله‌واره در زبان فارسی، امیرکبیر.
۹. وفایی، عباسعلی؛ جستارهایی در زبان فارسی، سخن: ۱۳۹۰.

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد ۲: احد	عنوان درس به فارسی: سیر تحول ادبیات فارسی عنوان درس به انگلیسی:
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی	الزامی			
	نظری	تخصصی			
	عملی	اختیاری			
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد ☐ ندارد					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐ سمینار ☐					

سیر تحول ادبیات فارسی

کد درس: ۲

نوع درس: پایه

تعداد واحد: نظری ۲

مقطع: دکتری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت مراحل سیر تحول ادبیات فارسی

رئوس مطالب:

- ۱- تعریف ادبیات ۲- شاخصه‌های دوره بلدی ادبیات ۳- تحول انواع ادبی ۴- ادبیات و اجتماع ۵- بررسی و نقد تاریخ ادبیات نگاری ۶- شناخت و نقد منابع تاریخ ادبیات فارسی
- در این درس لازم است دانشجو ضمن تحقیق در منابع و مباحث تاریخ ادبیات در یکی از زمینه های تحول ادبیات فارسی زیر نظر استاد مربوط پژوهشی را به انجام برساند.

روش ارزیابی

ارزش‌یابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

۱- تاریخ ادبیاتهای فارسی

منابع دیگر:

- ۲- تاریخ تذکره های فارسی، احمد گلچین معانی، انتشارات دانشگاه تهران، ۲ جلد
- ۳- مکتب و قمع در شعر فارسی، احمد گلچین معانی، دانشگاه فردوسی.
- ۴- تاریخ ادبی ایران، ادوارد براون، ۴ جلد
- ۵- شعر العجم، شبلی نعمانی، ترجمه فخر داعی گیلانی ۵ جلد
- ۶- دیداری با اهل قلم، دکتر غلامحسین یوسفی، انتشارات نوس، ۲ جلد
- ۷- سبک خراسانی در شعر فارسی، محمد جعفر محجوب،
- ۸- سبک شناسی، محمد تقی بهار، سه جلد
- ۹- فن نثر، دکتر حسین خطیبی
- ۱۰- چشمه روشن، دکتر غلامحسین یوسفی

عنوان درس به فارسی: تحقیق در مبانی عرفان اسلامی عنوان درس به انگلیسی:	تعداد ۲: تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	نظری	دروس پیش‌نیاز: ندارد
			عملی	
			نظری	
			عملی	
			نظری	
			عملی	
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☐				
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐ سمینار ☐				

تحقیق در مبانی عرفان اسلامی An Investigation in the Islamic theosophy

کد درس: ۳

نوع درس: تخصصی

تعداد واحد: نظری ۲

مقطع: دکتری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت مبانی عملی و نظری عرفان اسلامی

رئوس مطالب:

۱. معرفی و نقد منابع
  ۲. سرچشمه عرفان اسلامی
  ۳. قوه عملی و نظری در عرفان اسلامی
  ۴. تعامل قوه عملی و نظری و نقش آن در شکل‌گیری مشربها، طریقه‌ها، سلسله‌ها، مکتب‌ها و سنت‌های عرفانی
  ۵. هدف، غایت و رویکرد عرفان اسلامی در دوره اول (از آغاز پیدایش عرفان اسلامی تا سده هفتم هجری)
  ۶. هدف، غایت و رویکرد عرفان اسلامی در دوره دوم (از سده هفتم به بعد)
  ۷. روشهای معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی در دوره اول
  ۸. روشهای معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی در دوره دوم
  ۹. مبانی عرفان اسلامی در دوره اول
  ۱۰. مبانی عرفان اسلامی در دوره دوم
- روش ارزیابی

ارزش‌یابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- ۱- ایزوتسو، توشیهیکو؛ (۱۳۷۸) صوفیسم و تائوئیسم، ترجمه محمد جواد گوهری، روزنه، تهران.
- ۲- دهباشی، مهدی و میرباقری، فرد، سید علی اصغر؛ (۱۳۸۴) تاریخ تصوف، (۱)، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، تهران.

- ۳- رحیمیان، سعید؛ (۱۳۸۳) مبنای عرفان نظری، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
- ۴- زرین کوب، عبدالحسین؛ (۱۳۵۷) جستجو در تصوف ایران، امیرکبیر، تهران.
- ۵- _____؛ (۱۳۶۲) دنباله جستجو در تصوف ایران، امیرکبیر، تهران.
- ۶- _____؛ (۱۳۵۲) ارزش میراث صوفیه، امیرکبیر، تهران.
- ۷- شعیل، آن ماری؛ (۱۳۷۴) ابعاد عرفانی اسلام، ترجمه عبدالرحیم گواهی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- ۸- یثربی، یحیی؛ (۱۳۷۲) عرفان نظری، تحقیق در سیر تکاملی و اصول و مسائل تصوف، حوزه علمیه قم دفتر تبلیغات اسلامی.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد ۲: احد	عنوان درس به فارسی: تحقیق در زبان عرفانی عنوان درس به انگلیسی:
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی	الزامی			
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐ سمینار ☐					

تحقیق در زبان عرفانی Investigation in The Theosophical Language An

تعداد واحد: نظری ۲   نوع درس: تخصصی   کد درس: ۴

پیش‌نیاز: ندارد   مقطع: دکتری

هدف: شناخت زبان متون عرفانی فارسی

رئوس مطالب:

۱. نقد و تحلیل نظریه های مختلف درباره پیدایش زبان عرفانی
  ۲. زبان دین و زبان عرفان
  ۳. تجربه عرفانی و زبان عرفانی
  ۴. رابطه لفظ و معنا
  ۵. انواع و سطوح زبان عرفانی
  ۶. اصطلاحات و زبان عرفانی
  ۷. بلاغت و زبان عرفانی
  ۸. تمثیل و نماد و رمز در زبان عرفانی
- روش ارزیابی

ارزش‌یابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- ۱- احمدی، بابک؛ (۱۳۸۰) ساختار و تأویل متن، نشر مرکز، تهران.
- ۲- استیس، و. ا.؛ (۱۳۸۵) عرفان و فلسفه، ترجمه خرمشاهی، انتشارات سدرش، تهران.
- ۳- پراودفوت، و.؛ (۱۳۸۵) تجربه دینی، ترجمه عباس یزدانی، انتشارات اختران، تهران.
- ۴- پورنامداریان، تقی؛ (۱۳۷۶) رمز و داستانهای رمزی، نشر علمی و فرهنگی، تهران.
- ۵- ساجدی، ابوالفضل؛ (۱۳۸۲) زبان دین و قرآن، انتشارات پیام و قرآن، تهران.
- ۶- شفیعی کدکنی، محمدرضا؛ (۱۳۶۶) صور خیال در شعر فارسی، انتشارات آگاه، تهران.

- ۷- فتوحی، محمود؛ (۱۳۸۵) بلاغت تصویر، نشر سخن، تهران.
- ۸- فعال، محمد تقی؛ (۱۳۸۶) تجربه دینی و مکتشفه عرفانی، نشر نی، تهران.
- ۹- علی زمانی، امیر عباس؛ (۱۳۷۹) زبان دین، طرح نو، تهران.
- ۱۰- کلابادی، ابوبکر محمد بن ابراهیم؛ (۱۳۷۵) التعرف لمذهب التصوف، اساطیر، تهران.
- ۱۱- نوپا، پل؛ (۱۳۷۳) تفسیر قرآنی و زبان عرفانی، ترجمه اسماعیل سعادت، نشر دانشگاهی، تهران.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد ۲: احد	عنوان درس به فارسی: تحقیق در متون نثر (۱) عنوان درس به انگلیسی:
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی	الزامی			
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐ سمینار ☐					

تحقیق در متون نثر (۱)

An Investigation in the Prose Texts(2)

کد درس: ۵

نوع درس: تخصصی

تعداد واحد: نظری ۲

مقطع: دکتری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت زبان، ساختار و محتوای متون مشهور نثر عرفان

رئوس مطالب:

۱. معرفی و نقد منابع
۲. تبیین مبانی نظری تحلیل متون نثر عرفانی
۳. شناخت زبان عرفان در متون نثر
۴. بررسی و تحلیل متون عرفانی بر پایه نظریه های مختلف در زبان عرفانی
۵. مقایسه تحلیلی زبان عرفانی متون با یکدیگر
۶. تحلیل مشربهای عرفانی خواجه عبدالله، عین القضات، هجویری، قشیری، روزبهان، نسفی و ...
۷. تبیین میزان تأثیر و تأثر این متون از یکدیگر و تأثیر بر سایر متون فارسی

روش ارزیابی

ارزش‌یابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- ۱- انصاری هروی، خواجه عبدالله؛ (۱۳۶۵) رسائل، تصحیح وحید دستگردی، انتشارات فروغی، تهران.
- ۲- _____؛ (۱۳۶۲) طبقات الصوفیه، تصحیح محمد سرور مولایی، توس، تهران.
- ۳- _____؛ (۱۳۷۱) مناجات نامه، به کوشش حامد ریانی، نشر گنجینه، قم.
- ۴- _____؛ (۱۳۷۲) مجموعه رسائل، تصحیح محمد سرور مولایی، توس، تهران.
- ۵- _____؛ (۱۳۶۱) منازل السائرين؛ ترجمه روان فرهادی، مولی، تهران.
- ۶- بقلی شیرازی، روزبهان؛ (۱۳۴۴) شرح شطیبات، تصحیح هانری کربن، انستیتو فرهنگی ایران و فرانسه، تهران.
- ۷- _____؛ (۱۳۳۷) عبهر العاشقین، طهوری، تهران.
- ۸- عین القضات همدانی؛ (۱۳۴۱) تمهیدات، تصحیح عقیق عسیران، دانشگاه تهران، تهران.

- ۹- _____؛ (بی تا) زبده الحقایق، مقدمه و تصحیح عسیران، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- ۱۰- غزالی، احمد؛ (۱۳۵۹) سوانح العشاق، تصحیح و مقدمه نصرالله پورجوادی، بنیاد فرهنگ ایران، تهران.
- ۱۱- قشیری، ابوالقاسم عبدالکریم بن هوزان؛ (۱۴۱۶ق.) الرساله، دارالخیر، بیروت.
- ۱۲- _____؛ (۱۳۴۵) رساله قشیریه، ترجمه ابوعلی حسن بن احمد عثمانی، تصحیح بدیع الزمان فروزانفر، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، تهران.
- ۱۳- لامنجی، محمد بن یحیی؛ (۱۳۷۱) مقاتب الاعجاز فی شرح گلشن راز، به تصحیح محمدرضا برزگر خالقی، زوار، تهران.
- ۱۴- نجم رازی، عبدالله؛ (۱۳۵۳) مرصاد العباد من المبدأ الی المعاد، به اهتمام محمد امین ریاحی، بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- ۱۵- _____؛ (۱۳۲۱) الانسان الكامل، تصحیح و مقدمه ماریژان موله، انستیتو ایران و فرانسه، تهران.
- ۱۶- تسفی، عزیزالدین؛ (۱۳۴۴) کشف الحقایق، تصحیح احمد مهدوی دامغانی، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، تهران.
- ۱۷- _____؛ (۱۳۷۹) بیان التنزیل، مقدمه، تصحیح و تعلیق سید علی اصغر میرباقری فرد، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، تهران.
- ۱۸- هجویری، ابوالحسن علی بن عثمان؛ (۱۳۸۴) کشف المحجوب، تصحیح دکتر محمود عابدی، سروش، تهران.
- ۱۹- _____؛ (۱۳۵۸) کشف المحجوب، تصحیح ژوکوفسکی، طهوری، تهران.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد ۲: احد	عنوان درس به فارسی: تحقیق در متون نظم (۱) عنوان درس به انگلیسی:
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی	الزامی			
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
آموزش تکمینی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐ سمینار ☐					

تحقیق در متون نظم (۱)

An Investigation in the Verse Texts(2)

کد درس: ۶

نوع درس: تخصصی

تعداد واحد: نظری ۲

مقطع: دکتری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت زبان و مبانی عرفانی متون منظوم

رئوس مطالب:

۱. معرفی و نقد منابع
۲. تبیین مبانی نظری عرفان و تحلیل متون منظوم عرفانی
۳. آشنایی با زبان عرفانی در متون منظوم
۴. بررسی و تحلیل متون عرفانی بر پایه نظریه های مختلف در زبان عرفانی
۵. مقایسه تحلیلی زبان عرفانی متون با یکدیگر
۶. زبان عرفانی و قالبهای شعری
۷. تحلیل مشربهای عرفانی سنایی، عطار، حلوانا، عراقی، حافظ
۸. تبیین میزان تأثیر و تأثر این متون از یکدیگر و تأثیر بر سایر متون فارسی

روش ارزیابی

ارزش‌یابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- ۱- پور نامداریان، تقی؛ (۱۳۷۴) دیدار با سیمرغ، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران
- ۲- حافظ، شمس‌الدین محمد؛ (۱۳۶۲) دیوان حافظ، به تصحیح محمد قزوینی و قاسم غنی، زوار، تهران
- ۳- زرین کوب، عبدالحسین؛ (۱۳۶۵) بحر در کوزه، انتشارات علمی، تهران
- ۴- _____؛ (۱۳۶۸) سرّنی، انتشارات علمی، تهران
- ۵- سنایی غزنوی، مجدودین آدم؛ (۱۳۵۹) حدیقه الحقیقه و طریقه الشریعه، تصحیح مدرس رضوی، دانشگاه تهران، تهران

- ۶- _____ ؛ (۱۳۶۲) دیوان اشعار ، تصحیح محمدتقی مدرس رضوی ، انتشارات سنایی ، تهران.
- ۷- _____ ؛ (۱۳۴۸) مثنویهای سنایی ، تصحیح محمدتقی مدرس رضوی ، دانشگاه تهران ، تهران.
- ۸- عراقی ، فخرالدین ابراهیم بن بزرگمهر ؛ (۱۳۳۸) دیوان ، تصحیح سعید نفیسی ، نشر سنایی ، تهران.
- ۹- _____ ؛ (۱۳۷۵) دیوان ، تصحیح نسرتین خزایی (محتشمی) ، زوار ، تهران.
- ۱۰- _____ ؛ (۱۳۷۱) تصحیح سعید نفیسی ، نشر جاویدان ، تهران.
- ۱۱- عطار نیشابوری ، فریدالدین ؛ (۱۳۴۵) دیوان اشعار ، تصحیح تقی تفضلی ، بنگاه ترجمه نشر کتاب ، تهران.
- ۱۲- _____ ؛ (۱۳۸۵) الهی نامه ، تصحیح محمدرضا شفیعی کدکنی ، سخن ، تهران.
- ۱۳- _____ ؛ (۱۳۸۶) مصیبت نامه ، تصحیح محمدرضا شفیعی کدکنی ، سخن ، تهران.
- ۱۴- _____ ؛ (۱۳۸۴) منطق الطیر ، تصحیح محمدرضا شفیعی کدکنی ، سخن ، تهران.
- ۱۵- _____ ؛ (۱۳۸۶) اسرارنامه ، تصحیح محمدرضا شفیعی کدکنی ، سخن ، تهران.
- ۱۶- _____ ؛ (۱۳۸۱) اسرارنامه ، تصحیح صادق گوهرین ، زوار ، تهران.
- ۱۷- _____ ؛ (۱۹۴۰) الهی نامه ، تصحیح هلموت ریتر ، مطبعة معارف ، استانبول.
- ۱۸- گوهرین ، صادق ؛ (۱۳۳۷) فرهنگ لغات و تعبیرات مثنوی ، دانشگاه تهران ، تهران.
- ۱۹- فروزانفر ، بدیع الزمان ؛ (۱۳۷۴) شرح مثنوی شریف ، دانشگاه تهران ، تهران.
- ۲۰- مولوی ، جلال الدین محمد ؛ (۱۳۶۶) کلیات شمس (دیوان کبیر) ، تصحیح بدیع الزمان فروزانفر ، امیرکبیر ، تهران.
- ۲۱- مولوی ، جلال الدین محمد ؛ (۱۳۶۲) مثنوی معنوی ، به سعی و اهتمام و تصحیح رینولدالدین نیکسون ، مولی ، تهران.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد ۲: احد	عنوان درس: به فارسی: تحقیق در متون نثر (۲) عنوان درس به انگلیسی:
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی	الزامی			
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐ سمینار ☐ ندارد ☐					

تحقیق در متون نثر (۲)

An Investigation in the Prose Texts

کد درس: ۷

نوع درس: تخصصی

تعداد واحد: نظری ۲

مقطع: دکتری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت آثار و اندیشه های ابن عربی و پیروان و شارحان آثار او در زبان فارسی

رئوس مطالب:

۱. معرفی و نقد منابع

۲. تحول عرفان اسلامی و جایگاه ابن عربی

۳. بررسی و تحلیل آثار ابن عربی با تاکید بر فصوص الحکم

۴. شناخت پیروان، پیروان، شارحان و ناقدان آثار او همچون صدرالدین قونوی، ابن فناری، قیصری، عبدالرزاق

کاشانی، فخر الدین عراقی، کمال الدین خوارزمی، صابین الدین ابن ترکه اصفهانی، بابا رکنای شیرازی، جامی

و ...

۵. تأثیر مشرب عرفانی ابن عربی بر مکاتب عرفانی پس از خود

روش ارزیابی

ارزش‌یابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

۱- آشتیانی، جلال الدین؛ (۱۳۸۵) شرح مقدمه قیصری بر فصوص الحکم، باستان، تهران.

۲- ابن ترکه اصفهانی، صابین الدین؛ (۱۳۸۴) شرح ثانیه ابن قارض، به کوشش اکرم نعمتی جودی، نشر میراث مکتوب، تهران.

۳- ابن عربی، محی الدین (۱۳۷۰) فصوص الحکم، تعلیقات ابوالعلاء عقیفی، انتشارات الزهراء، چاپ دوم، تهران

۴- ابن فناری، محمد بن حمزه؛ (۱۳۶۷) مصباح الانس، انتشارات فجر - ارشاد اسلامی، تهران.

۵- ایوتسو، توشیهیکو؛ (۱۳۷۸) صوفیسم و تائوئیسم، ترجمه محمد جواد گوهری، روزنه، تهران.

۶- بلانیوس، امین؛ (۱۹۷۹) ابن عربی، حیات و مذهب، ترجمه عبدالرحمن بدوی، کویت.

- ۷- جامی، عبدالرحمن؛ (۱۳۹۸) نقد النصوص با مقدمه تصحیح و تعلیقات ویلیام جیتیک، انجمن حکمت و فلسفه، تهران.
- ۸- _____: (۱۳۵۴ ق.) اشعه اللمعات، انتشارات فروغی، تهران.
- ۹- جندی، مؤید الدین محمود؛ (۱۳۸۱) شرح فصوص الحکم، تصحیح و تعلیق جلال الدین آشتیانی، قم، بوستان کتاب.
- ۱۰- جهانگیری، محسن؛ (۱۳۷۵) محی الدین بن عربی چهره برجسته عرفان اسلامی، دانشگاه تهران، تهران.
- ۱۱- خوارزمی، کمال الدین حسین بن حسن؛ (۱۳۸۲) شرح فصوص الحکم، به اهتمام نجیب مایل هروی، تهران، موی.
- ۱۲- رحیمیان، سعید؛ (۱۳۸۳) مبانی عرفان نظری، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
- ۱۳- فرغانی، سعید الدین سعید؛ (۱۳۹۸ ق.) مشارق الدراری، به کوشش جلال الدین آشتیانی، انجمن حکمت و فلسفه، تهران.
- ۱۴- قونیوی، صدرالدین؛ (۱۳۶۵) مفتاح الغیب، به کوشش محمد خواجهوی، انتشارات مولا، تهران.
- ۱۵- قیصری، داود بن محمود؛ (۱۳۶۳) شرح فصوص الحکم ابن عربی، انتشارات بیدار.
- ۱۶- کاشانی، عبدالرزاق؛ (۱۳۷۰) شرح فصوص الحکم ابن عربی، انتشارات بیدار.
- ۱۷- همدانی، میر سید علی؛ (۱۳۶۳) مشارق الاذواق، به کوشش محمد خواجهوی، انتشارات مولا، تهران.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد احد: ۲	عنوان درس: به فارسی: تحقیق در متون نظم (۲) عنوان درس: به انگلیسی:
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی	الزامی			
	نظری	تخصصی			
	عملی	اختیاری			
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐ سمینار ☐ ندارد ☐					

تحقیق در متون نظم (۲) An Investigation in the Verse Texts

تعداد واحد: نظری ۲   نوع درس: اختیاری   کد درس: ۸
پیش‌نیاز: ندارد   مقطع: دکتری

هدف: شناخت زبان و اندیشه‌های عرفانی در متون منظوم عرفانی

رئوس مطالب:

۱. معرفی و نقد منابع
  ۲. تبیین مبانی نظری تحلیل متون منظوم
  ۳. شناخت زبان عرفانی تحلیل متون منظوم
  ۴. بررسی و تحلیل این متون بر اساس نظریه‌های مختلف در زبان عرفانی
  ۵. مقایسه تحلیلی زبان عرفانی این متون با یکدیگر
  ۶. تبیین مبانی عرفان اسلامی در این متون
  ۷. تبیین میزان تأثیر و تأثر این متون از یکدیگر و تأثیر بر سایر متون فارسی
- روش ارزیابی:

ارزش‌یابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- ۱- اوحدی سراغه‌ای؛ (۱۳۸۵) کلیات دیوان، تصحیح سعید نفیسی، امیر کبیر، تهران.
- ۲- بیدل دهلوی، عبدالقادر؛ (۱۳۶۸) کلیات دیوان، تصحیح محمد آهی، انتشارات فروغی، تهران.
- ۳- جامی، ن. عبدالرحمان؛ (۱۳۷۵) مفت اورنگ، تصحیح مرتضی مدرس کیلانی، اسلامی، تهران.
- ۴- _____؛ (۱۳۶۵) کلیات دیوان، تصحیح مرتضی مدرس کیلانی، اسلامی، تهران.
- ۵- خواجه‌ی گرماتی، کمال الدین؛ (۱۳۷۵) کلیات دیوان، تصحیح احمد سهیلی خوانساری، پازنگ، تهران.
- ۶- زرین کوب، عبدالحسین؛ (۱۳۷۶) از کوچه زندان، امیر کبیر، تهران.
- ۷- _____؛ (۱۳۷۵) نقش بر آب، انتشارات معین، تهران.
- ۸- شفیع کدکنی، محمد رضا؛ (۱۳۷۳) شاعر آینه‌ها، انتشارات آگاه، تهران.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد ۲: واحد	عنوان درس: به فارسی: تحقیق در تاریخ عرفان اسلامی عنوان درس: به انگلیسی:
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی	الزامی			
	نظری	تخصصی			
	عملی	اختیاری			
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐ سمینار ☐					

تحقیق در تاریخ عرفان اسلامی
An Investigation in the History of
Islamic Theosophy

کد درس: ۹

نوع درس: اختیاری

تعداد واحد: نظری ۲

مقطع: دکتری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت سیر تطور عرفان اسلامی

رنوس مطالب:

۱. معرفی و نقد منابع
۲. مراحل شکل‌گیری عرفان اسلامی از صدر اسلام تا نیمه سده دوم
۳. گسترش کمی و کیفی عرفان اسلامی در سده سوم
۴. مراحل تحکیم و تثویج عرفان اسلامی از سده چهارم تا پایان سده ششم
۵. تحول عرفان اسلامی در سده هفتم
۶. سیر تطور عرفان اسلامی بعد از سده هفتم

روش ارزیابی

ارزش‌یابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- ۱- بدوی، عبدالرحمن؛ (۱۹۷۸-۱۹۷۵) تاریخ تصوف اسلامی من البدایه حتی النهایه القرن الثانی، وکاله المطبوعات، الكويت.
- ۲- برتلس، ای.؛ (۱۳۸۲) تصوف و ادبیات تصوف، ترجمه سیروس ایزدی، امیرکبیر، تهران.
- ۳- چیتیک، ویلیام و دیگران؛ (۱۳۸۶) میراث مولوی، ترجمه مریم مشرف، سخن، تهران.
- ۴- دهباشی، مهدی و میرباقری فرد، سید علی اصغر؛ (۱۳۸۴) تاریخ تصوف (۱)، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، تهران.
- ۵- شیمیل، آن. ماری؛ (۱۳۷۴) ابعاد عرفان اسلامی، ترجمه و توضیحات عبدالرحیم گوامی، دفتر نشر و فرهنگ اسلامی، تهران.
- ۶- غنی، قاسم؛ (۱۳۲۱-۱۳۲۲) تاریخ تصوف، زوار، تهران.

- ۷- زرین کوب ، عبدالحسین؛ (۱۳۵۷) جستجو در تصوف، امیر کبیر، تهران.
- ۸- _____؛ (۱۳۶۲) دنباله جستجو در تصوف ، امیرکبیر، تهران.
- ۹- _____؛ (۱۳۵۴) ارزش میراث صوفیه، امیر کبیر، تهران.
- ۱۰- نیکسون، ر.ا.؛ (۱۳۷۲) عرفان و عارفان مسلمان ، ترجمه اسدالله آزاد، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد.

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد ۲: احد	عنوان درس به فارسی: مطالعات تطبیقی در مکاتب عرفان عنوان درس به انگلیسی:
	عملی				
	نظری	پایه الزامی			
	عملی	تخصصی			
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐ سمینار ☐					

مطالعات تطبیقی در مکاتب عرفان
Comparative Studies in the
Theosophical Schools

تعداد واحد: نظری ۲
پیش‌نیاز: ندارد
نوع درس: اختیاری
مقطع: دکتری
کد درس: ۱۰

هدف: شناخت مشترکات و امتیازات عرفان اسلامی با دیگر مکاتب عرفانی

رئوس مطالب:

۱. معرفی و نقد منابع
۲. عرفان اسلامی و مسیحیت (مشترکات، امتیازات، نقد و تحلیل ماهوی مشترکات)
۳. عرفان اسلامی و بودیسم (مشترکات، امتیازات، نقد و تحلیل ماهوی مشترکات)
۴. عرفان اسلامی و مکاتب هندی (مشترکات، امتیازات، نقد و تحلیل ماهوی مشترکات)
۵. عرفان اسلامی و یهود (مشترکات، امتیازات، نقد و تحلیل ماهوی مشترکات)
۶. عرفان اسلامی و نوافلاطونیان و... (مشترکات، امتیازات، نقد و تحلیل ماهوی مشترکات)

روش ارزیابی

ارزش‌یابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- ۱- زرین کوب، عبدالحسین: (۱۳۶۲) ارزش میراث صوفیه، امیرکبیر، تهران.
- ۲- _____: (۱۳۶۹) جستجو در تصوف، امیرکبیر، تهران.
- ۳- شایگان، داریوش: (۱۳۸۳) آیین هند و عرفان اسلامی، ترجمه جمشید ارجمند، نشر فرزانه روز، تهران.
- ۴- _____: (۱۳۷۵) ادیان و مکتبهای فلسفی هند، امیرکبیر، تهران.
- ۵- _____: (۱۳۸۳) قیامت و معاد در عرفان اسلامی و هندو، اساطیر، تهران.
- ۶- بیربی، سیدیحیی: (۱۳۷۲) عرفان نظری، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، قم.
- 7- Edward Geoffrey parrinder (1976) Mysticism in the world "s religions Sheldon press.

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد ۲: احد	عنوان درس به فارسی: تحقیق در متون تفسیری عرفانی عنوان درس به انگلیسی:
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی	الزامی			
	نظری	تخصصی			
	عملی	اختیاری			
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐ سمینار ☐					

تحقیق در متون تفسیری عرفانی An Investigation in the Theosophical Interpretive Texts

کد درس: ۱۱

نوع درس: اختیاری

تعداد واحد: نظری ۲

مقطع: دکتری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: تحقیق در تفاسیر و مکاتب تفسیری با تأکید بر تفسیرهای عرفانی

رنوس مطالب:

۱. معرفی و نقد منابع
  ۲. پژوهش در سیر تاریخی مکاتب تفسیری
  ۳. سیر تدوین تفاسیر عرفانی و تحول آنها
  ۴. ساختار زبانی متون تفسیری عرفانی فارسی
  ۵. شیوه‌های تأویل در متون تفسیری عرفانی
  ۶. تأثیر متون تفسیری عرفانی بر متون ادبی عرفانی
- روش ارزیابی:

ارزش‌یابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- ۱- آتش، احمد: (۱۳۸۱) مکتب تفسیر اشاری، ترجمه دکتر توفیق سبحانی، نشر دانشگاهی، تهران.
- ۲- آملی، سید حیدر: (۱۳۷۲) المحيط الاعظم فی بحر الخضم، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران.
- ۳- رازی، ابوالفتوح: (۱۳۷۸) روح الجنان و روض الجنان، تصحیح محمد مهدی ناصح و محمد جعفر یاحقی، آستان قدس، مشهد.
- ۴- سلمی، ابو عبدالرحمان: (۱۳۶۹) حقایق التفسیر و... گرد آوری نصرالله پور جوادی، نشر دانشگاهی، تهران.
- ۵- کاشانی، عبدالرزاق: (بی تا) تفسیر قرآن، تصحیح محمود غالب، بی نا، مصر.
- ۶- میبیدی، رشیدالدین ابوالفضل: (۱۳۵۵) کشف الاسرار و عدة الابرار، تصحیح علی اصغر حکمت، امیر کبیر، تهران.
- ۷- نوینا، پل: (۱۳۷۳) تفسیر قرآنی در زبان عرفانی، نشر دانشگاهی، تهران.
- ۸- و دیگر تفاسیر عرفانی و صوفیانه دیگر مانند: تفسیر منسوب به امام صادق (ع)، تفسیر سهل تستری، لطایف الاشارات، بحر الموده و ...

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد ۲: احد	عنوان درس به فارسی: تحقیق در متون نظم و نثر عربی عنوان درس به انگلیسی:
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی	الزامی			
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری		تعداد ساعت: ۳۲	
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐ سمینار ☐ ندارد ☐					

تحقیق در متون نظم و نثر عربی An Investigation in the Arabic Prose and Verse, Texts

کد درس: ۱۲

نوع درس: اختیاری

تعداد واحد: نظری ۲

مقطع: دکتری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت عمیق و پژوهش در آثار برجسته نظم و نثر عربی با تکیه بر جنبه های لغوی، نحوی و بلاغی آن

رنوس مطالب:

۱. معرفی و نقد منابع
  ۲. بررسی سیر تحول نثر عربی پیش از اسلام، دوره های اسلامی، عباسی و عصر جدید.
  ۳. قرائت، شرح، تحلیل و رفع اشکال منتخبی از نثر دوره های مختلف مانند: نثر آثار بن مقفع، البیان و التبیان جاحظ؛ مقامات بدیع الزمان همدانی و حریری؛ الشعر و الشعراء ابن قتیبه؛ مقدمه ابن خلدون؛ الاغانی ابوالفرج اصفهانی؛ شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید؛ الايام طه حسین؛ الاجنحه المتكسره جبران خلیل جبران؛ آثار جرجی زیدان، جرج جرداق، عبد الفتاح عبد المقصود، نجیب محفوظ و ...
  ۴. بررسی سیر تحول نظم عربی از دوره های جاهلی و اسلامی تا دوره های عباسی، نهضت و عصر جدید.
  ۵. قرائت، شرح، تحلیل و رفع اشکال بخشهایی عمده از اشعار دوره های یاد شده مانند: معلقات سبع؛ اشعار فرزدق؛ ابوتمام؛ بحتری؛ حسان بن ثابت؛ دعبل؛ ابوالعلاء معری؛ متنبی؛ ابن فارض؛ ابن عربی؛ سامی بارودی؛ احمد شوقی؛ نزار قبانی؛ بدر شاکر؛ محمود درویش و ...
- روش ارزیابی:

ارزش‌یابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

۱- ابن ابی الحدید، (۱۲۸۴-۱۴۷۸ ق.)، شرح نهج البلاغه، به تحقیق محمد ابوالفضل ابراهیم، دارالمعارف، قاهره.

۲- ابن المقفع، عبدالله؛ (۱۴۲۳ ق.)، کلیله و دمنه، دارصادر، بیروت.

۳- ابن عربی؛ (۱۲۷۸) ترجمان الاشواق، ترجمه رینولد نیکلسون، نشر روزنه، تهران.

- ۴- ابوالفرج اصفهانی؛ (۱۹۵۵) الاغانی، دارالفکر- دارالمکتبه الحیاة، بیروت.
- ۵- ابوالعلاء معری؛ (۱۴۰۵ ق.) (مبحثاً بین عمیان، تألیف خلیل شرف الدین، نشر الهلال، بیروت.
- ۶- ابن عبدربه؛ (۱۴۰۹ ق.) عقد الفرید، دار احیاء التراث العربیه، بیروت.
- ۷- ابن قتیبه؛ (۱۹۶۴ م.) مقدمه الشعر والشعراء، دارالثقافه، بیروت.
- ۸- احمد الهاشمی؛ (۱۴۲۵ ق.) جواهر الادب، مکتبه العصریه، بیروت.
- ۹- اسوار، موسی؛ (۱۳۶۸) کزیده ی شعر معاصر عربی؛ نشسسر ثالث، تهران.
- ۱۰- الالب لونیس شیخو؛ (۱۹۶۰ م.) المجانی الحدیثه، المطبعه الکاتولیکیه، بیروت.
- ۱۱- بدیع الزمان الهمدانی؛ (۱۲۹۶ ق.) مقامات، بی نا، تهران.
- ۱۲- بختری؛ (۱۳۰۰ ق.) دیوان، مطبعه الحوائث، قسطنطنیه.
- ۱۳- جبران خلیل جبران؛ (۱۳۵۵ ق.) الاجنحه المتکسره، المطبعة الرشیدیة، لبنان.
- ۱۴- جرج جرداق؛ (بی تا) الامام علی (ع) صوت العدالة الانسانیة، دارالفکر عربی، بیروت.
- ۱۵- حریری؛ (۱۴۱۱ ق.) المقامات، دارصادر، بیروت.
- ۱۶- حسان بن ثابت؛ (بی تا) دیوان، دارصادر، بیروت.
- ۱۷- خطیب تبریزی؛ (۱۹۶۴ م.) شرح دیوان ابوتمام، به تحقیق محمد عبده عزام، دار المعارف، قاهره.
- ۱۸- دعبل؛ (۱۹۶۲ م.) دیوان، جمعه و حقه محمد یوسف نجم، دارالثقافه، بیروت.
- ۱۹- سامی بارودی؛ (۱۳۹۱ ق.) دیوان، حقه و صححه علی الجازم- محمد شفیق معروف، دارامعارف، قاهره.
- ۲۰- طه حسین؛ (بی تا) الايام، دارالمعارف، قاهره.
- ۲۱- عبد الفتاح عبدالمقصود؛ (۱۳۳۵) الامام علی (ع)، ترجمه مهدی جعفری و محمود طالقانی، سهامی انتشار، تهران.
- ۲۲- فرزندق؛ (۱۳۸۰ ق.) دیوان، دار صادر، بیروت.
- ۲۳- یوسفی غلامحسین و یوسف البکاء؛ (۱۳۶۹) کزیده شعر معاصر عربی، نشر اسپرک، تهران.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد ۲: احد	عنوان درس به فارسی: آسیب شناسی تالیفات و تحقیقات عرفانی عنوان درس به انگلیسی:
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی	الزامی			
	نظری	تخصصی			
	عملی	اختیاری			
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐ سمینار ☐					

آسیب شناسی تالیفات و تحقیقات عرفانی

The Analysis and Criticism of Works and Investigations in Theosophy

کد درس: ۱۳

نوع درس: اختیاری

تعداد واحد: نظری ۲

مقطع: دکتری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت روش، اهداف و نتایج تالیفات و تحقیقات عرفانی

رئوس مطالب:

۱. معرفی و نقد منابع
  - الف - تاریخ عرفان اسلامی
  - ب - شخصیت‌های عرفانی
  - ج - مبانی عرفان اسلامی
  - د - شروع متون عرفانی
  - ه - تحلیل متون عرفانی
  - و - مجلات و مقالات عرفانی
  ۲. معرفی انواع تحقیقات و تالیفات عرفانی
  ۳. سیر تالیفات عرفانی و نقد و تحلیل آن‌ها از آغاز تاکنون
  ۴. نقد و تحلیل روش، اهداف و نتایج تحقیقات و تالیفات محققان داخلی
  ۵. نقد و تحلیل روش، اهداف و نتایج تحقیقات و تالیفات شرق شناسان
- روش ارزیابی:

ارزش‌یابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- ۱- منابع معتبر مربوط به تاریخ عرفان اسلامی
- ۲- منابع معتبر مربوط به نقد و تحلیل آرا شخصیت‌های عرفانی
- ۳- منابع معتبر مربوط به مبانی عرفان اسلامی
- ۴- منابع معتبر مربوط به شروع متون عرفانی
- ۵- منابع معتبر مربوط به تحلیل متون عرفانی
- ۶- مجلات و مقالات معتبر عرفانی و...